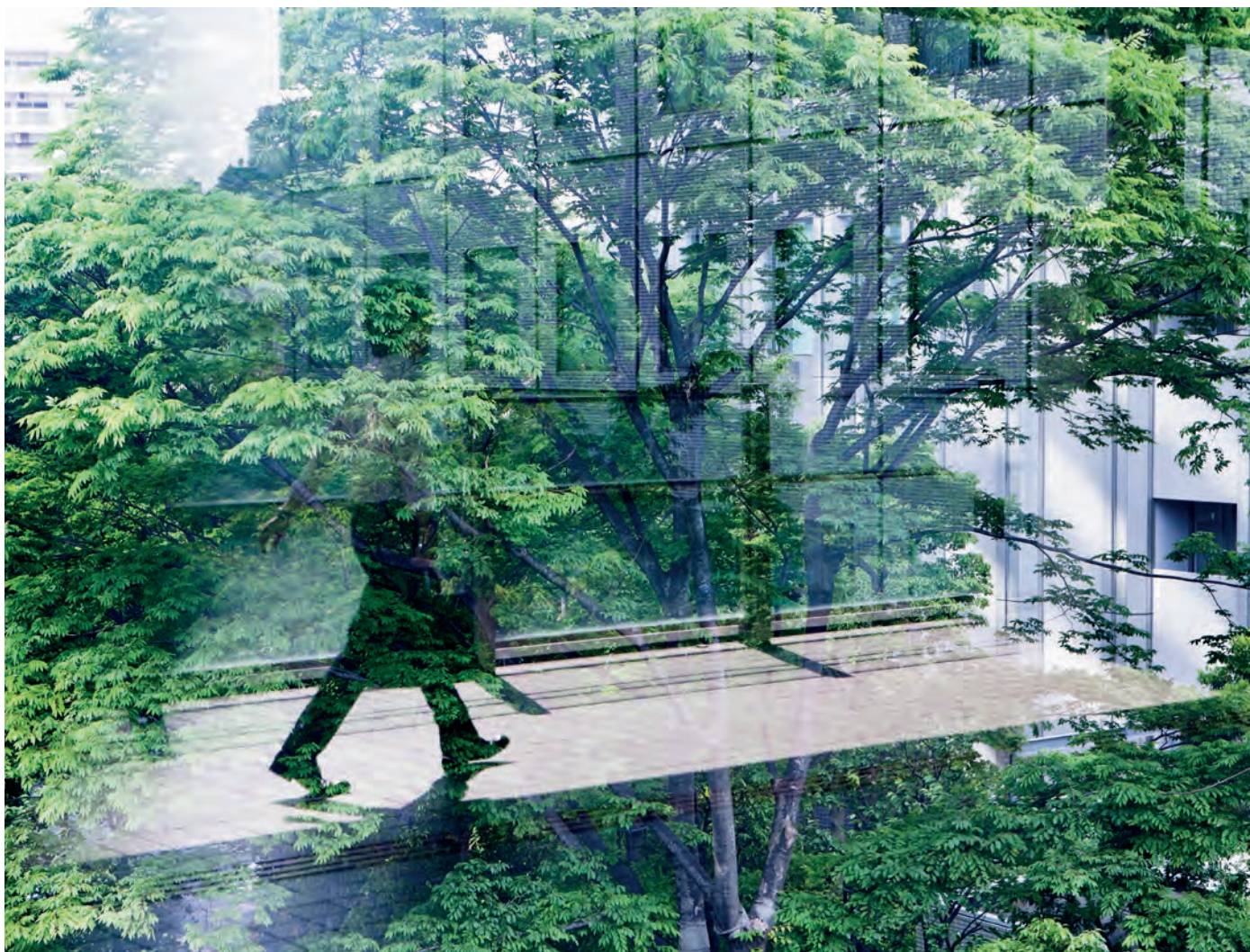

Droga ku zmianom

CZĘŚĆ
02

BNP PARIBAS
WEALTH MANAGEMENT

We współpracy z

AON

Spis treści

- str. 2 Zapraszamy do zapoznania się z „Globalnym raportem o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021”, przygotowanym przez BNP Paribas Wealth Management: Część II
- str. 3 Autorzy
- str. 4 Kilka słów od redakcji
- str. 5 Metodologia badań i wybór próby
- str. 6 Najważniejsze wnioski
-

str. 9

ROZDZIAŁ 1

Postawy dotyczące inwestycji zrównoważonych w erze przed pandemią i w trakcie pandemii COVID

- str. 10 Znaczenie celów zrównoważonego rozwoju ONZ na całym świecie
- str. 12 Globalne zmiany w inwestycjach zrównoważonych
- str. 18 Inwestycje ESG rozpędzają się po roku znaczących wzrostów
- str. 22 Realizacja zmian: oczekiwania rosną

str. 31

ROZDZIAŁ 2

Nowe priorytety w zakresie zmian powiązane ze wzrostem

- str. 32 Radykalna zmiana w zakresie oczekiwań co do wpływu
- str. 36 W obiektywie: Cele zrównoważonego rozwoju ONZ
- str. 42 „Zielony Nowy Ład” i odważne działania na rzecz zmiany zachowań
- str. 51 Wnioski
-
- str. 52 O nas

Zapraszamy

do zapoznania się z „Globalnym raportem o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021”, przygotowanym przez BNP Paribas Wealth Management.

Vincent Lecomte

Elitarni przedsiębiorcy i wiodące firmy rodzinne wywierają wpływ na światową gospodarkę zarówno poprzez osobiste inwestycje, jak i poprzez swoją działalność gospodarczą. Są potężnym motorem wzrostu gospodarczego. W siódmej edycji naszego raportu analizujemy ich decyzje inwestycyjne i to, w jaki sposób realizowali swoje cele w ubiegłym roku, kiedy to wszyscy na własnej skórze odczuliśmy skutki zawirowań na rynku, obowiązujące w dalszym ciągu niskie stopy procentowe oraz skutki społeczne i gospodarcze bezprecedensowego globalnego kryzysu zdrowotnego. W drugiej części tegorocznego raportu analizujemy, w jaki sposób zmieniają się poglądy przedsiębiorców i wielopokoleniowych rodzin dotyczące inwestycji zrównoważonych. Od 2015 r., gdy BNP Paribas Wealth Management po raz pierwszy opublikowało swój globalny raport o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych, co roku poruszamy temat zrównoważonej działalności, zachęcając klientów do podzielenia się swoimi doświadczeniami na drodze ku zmianom. W tym roku aspekt zrównoważonej działalności stanowi główny temat raportu.

Czego nauczyliśmy się od odnoszących sukcesy przedsiębiorców i firm rodzinnych?

Widzimy, że udział inwestycji zrównoważonych w ich portfelach wyraźnie rośnie, ponieważ 58% ankietowanych posiada inwestycje tego typu. Jest to skokowy wzrost względem 47% w 2019 roku. Ponadto około połowa przedsiębiorców zgłasza potrzebę uzyskania porad od podmiotów zarządzających ich majątkiem. Dzięki wsparciu naszych ekspertów klienci mogą dostosowywać swoje wybory inwestycyjne do wyznaczanych wartości. Jest to solidna podstawa do optymizmu. To właśnie słyszę, rozmawiając z klientami – zarówno przedsiębiorcami jak i firmami rodzinnymi.

Dlaczego przedsiębiorcy i rodziny ufają, że wesprzemy ich na drodze ku zmianom?

Klienci liczą na to, że będziemy im towarzyszyć we wdrażaniu pozytywnych zmian. Są też gotowi wprowadzać je w ramach prowadzonej działalności i poprzez inwestycje. Połączenie naszego indywidualnego i zbiorowego doświadczenia z pragnieniem zmian u naszych klientów pozwoli na zbudowanie lepszej przyszłości dla nas wszystkich.

Oprócz naszej fachowej wiedzy w zakresie wpływowych rozwiązań klienci korzystają także z najlepszej w tej klasie oferty spersonalizowanego planowania w zakresie majątku, kredytów oraz rozwiązań private equity.

To jednak nie wszystko. Aby wspierać ich ambicje, otwieramy szeroko drzwi do świata fachowej wiedzy całej Grupy BNP Paribas w dziedzinie bankowości korporacyjnej i inwestycyjnej, zarządzania aktywami oraz nieruchomości.

Towarzyszymy najbardziej wymagającym przedsiębiorcom i rodzinom prowadzącym przedsiębiorstwa z całego świata. Ponieważ jesteśmy odpowiedzialnym podmiotem w sektorze wealth management obsługującym zrównoważoną gospodarkę, naszym stałym celem jest coraz lepiej wspierać przedsiębiorców i rodziny na poziomie osobistym i zawodowym.

Właśnie ten cel przyświecał autorom tego raportu.

Vincent Lecomte

Dyrektor generalny BNP Paribas Wealth Management

Autorzy

Pierre Ramadier

Globalny dyrektor ds. przedsiębiorców i firm rodzinnych

Stephane Vermeire

Dyrektor BNP Paribas Fortis Private Banking Belgium

Olivier Van Belleghem

Dyrektor Wealth Management BNP Paribas Fortis Belgium

Garth Bregman

Dyrektor ds. usług inwestycyjnych w regionie Azji i Pacyfiku, BNP Paribas Wealth Management

Jane Ambachtsheer

Globalny dyrektor ds. zrównoważonej działalności, BNP Paribas Asset Management

Caroline Burkart

Dyrektor ds. Client Insight na Wielką Brytanię/Europę, AON Client Insight

Kilka słów od redakcji

Zapraszamy do zapoznania się z „**Globalnym raportem o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021**”, przygotowanym przez BNP Paribas Wealth Management. To już siódma edycja flagowego badania realizowanego przez Aon w imieniu BNP Paribas Wealth Management, w którym analizujemy postawy, zachowania i wybory inwestycyjne niemal 16 tys. przedsiębiorców z całego świata o wysokiej i bardzo wysokiej wartości netto. Od 2015 r. jedną z misji banku, realizowaną we współpracy z przedsiębiorcami osiągającymi największe sukcesy na świecie, jest ocena wyjątkowego wkładu przedsiębiorczości w realną gospodarkę.

Przedsiębiorczość to stały temat we wszystkich edycjach badania, natomiast w badaniu na rok 2021 wprowadziliśmy pewne zmiany, które odzwierciedlają zaktualizowaną strategię banku. Po raz pierwszy poszerzamy grono odbiorców o rodziny wielopokoleniowe i zajmujemy się kluczowym znaczeniem firm rodzinnych dla gospodarek całego świata.

W tym roku zebraliśmy opinie 920 respondentów z 19 państw z obu Ameryk, Europy, państw Rady Współpracy Zatoki Perskiej oraz Azji. Średnia wartość majątku przeznaczanego na inwestycje wyniosła 17,2 mln USD.

Po tym niezapomnianym roku nie jest zaskoczeniem, że nasze badanie dotyczy środowiska rynkowego w dobie COVID.

Nasze badanie było realizowane w pierwszym kwartale 2021 r., a więc zapewnia odpowiedni horyzont czasowy. Respondenci dzielą się swoimi opiniami na temat tego, w jaki sposób ciągła niepewność panująca od początku pandemii, czyli od marca 2020 r., wpływała na ich podejście do różnych klas aktywów, np. akcji, private equity, nieruchomości, czy gotówki.

Większość z nich trzymała nerwy na wodzy, a w niektórych przypadkach reagowała na niestabilność rynkową, zwiększając ekspozycję na określone rodzaje aktywów. Wielu respondentów jest teraz jeszcze bardziej otwartych na to, w jaki

sposób różne instrumenty, w tym kredyty, mogą być wykorzystane do ulepszenia ich portfeli i wyników biznesowych.

Co bardzo ważne, jesteśmy w stanie zobaczyć podgląd ich przyszłych strategii inwestycyjnych, rozważanych w czasie, gdy na świecie w różnym tempie upowszechniają się szczepienia. Respondenci mówią nam, że chcą nauczyć się reagować na środowisko, w którym obowiązują niskie stopy procentowe, dowiedzieć się, jak włączyć inteligentne technologie do swojej działalności, a także co oznacza dla nich debata o „Zielonym Nowym Ładzie” w Europie i w USA. W określonych krajach szczególnie istotne są inne aspekty tematów związanych z inwestycjami, na których bank skupia się w roku 2021, np. reagowanie na wydarzenia gospodarcze w Chinach i szansa na zmianę przyzwyczajzeń konsumpcyjnych po pandemii.

Aby to wszystko miało bardziej interesującą postać, podobnie jak w poprzednich latach, teraz również przedstawiamy wybrane dane ankietowe w formie wizualizacji, zwracając uwagę na najbardziej interesujące wnioski, w tym trendy z podziałem na profile demograficzne. Kontekstową obudową naszych danych są komentarze ekspertów z różnych pionów BNP Paribas: od wealth management poprzez bankowość korporacyjną i instytucjonalną, zarządzanie aktywami, aż po nieruchomości, co dodatkowo wzbogaca rozmowy z klientami.

Mamy nadzieję, że miniseria „Globalny raport o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021” będzie się cieszyć Państwa zainteresowaniem. Jak zwykle chcemy też podziękować uczestnikom tegorocznego badania za ich wkład w niniejszy raport.

Caroline Burkart

Dyrektor ds. Client Insight na Wielką Brytanię/Europę, AON Client Insight

Metodologia badań i wybór próby

Program badawczy był realizowany przez zespół Client Insight Aon w styczniu i lutym 2021 r. Respondentami byli przedsiębiorcy oraz rodziny wielopokoleniowe o wysokiej i bardzo wysokiej wartości netto.

Badanie było prowadzone w formie mieszanej, tj. ankiet online i telefonicznych, które wypełniło 920 uczestników z 19 państw. Ponadto zespół Client Insight Aon przeprowadził wywiady z ekspertami banku z różnych dziedzin z Europy, Stanów Zjednoczonych, państw Rady Współpracy Zatoki Perskiej i Azji.

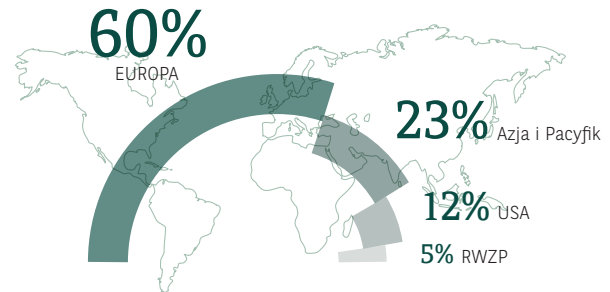
PRÓBA ŁĄCZNIE

920

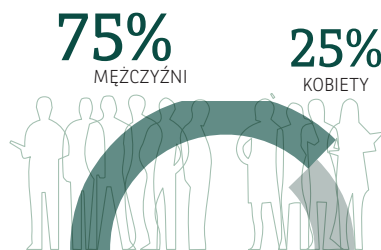
Państwa objęte badaniem:

Belgia, Brazylia, Chiny, Francja, Niemcy, państwa Rady Współpracy Zatoki Perskiej, Hongkong, Indonezja, Włochy, Luksemburg, Holandia, Polska, Singapur, Hiszpania, Szwajcaria, Tajwan, Turcja, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone

REGIONY

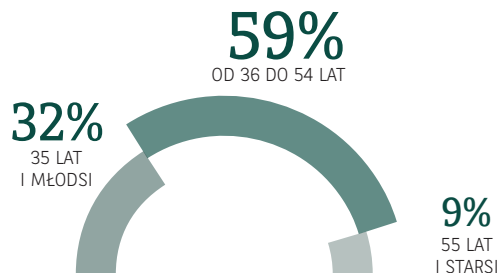
PŁEĆ

WIEK

W niniejszym raporcie stosujemy następujące definicje:

- **Przedsiębiorca z pokolenia milenialsów („millennipreneur”):** Przedsiębiorca w wieku 35 lat lub młodszy.
- **Przedsiębiorca z pokolenia powojennego wyżu demograficznego („boomerpreneur”):** Przedsiębiorca w wieku 55 lat lub starszy.
- **Ultraprzedsiębiorca („ultrapreneur”):** Przedsiębiorca, którego aktywa przeznaczone na inwestycje wynoszą co najmniej 25 mln USD.

17,2 MLN USD

ŚREDNIA WARTOŚĆ AKTYWÓW
NA INWESTYCJE

50%

PRZEDSIĘBIORCY
PIERWSZEGO POKOLENIA

50%

RODZINY
WIELOPOKOŁENIOWE

Odsetek przedsiębiorców posiadających w portfelu inwestycje zrównoważone rośnie

Niemal trzy piąte (58%) przedsiębiorców twierdzi, że posiada w swoich portfelach inwestycje zrównoważone, podczas gdy w 2019 r. odsetek ten wynosił 47%. W wyniku kryzysu związanego z pandemią COVID-19, 63% z nich chętniej rozważy inwestycje zrównoważone. Dotyczy to zarówno rosnącej liczby przedsiębiorców z pokolenia wyżu (46%), jak i przedsiębiorców milenialnych (75%). 59% z tych, którzy obecnie nie posiadają ekspozycji względem ESG, jest bardziej otwartych na inwestycje zrównoważone. W ujęciu globalnym respondenci z Europy (67%) i z USA (69%) chętniej akceptują obecnie koncepcje inwestycyjne związane ze zrównoważoną działalnością.

49% przedsiębiorców oczekuje porad w zakresie portfeli inwestycji zrównoważonych od podmiotów zarządzających ich majątkiem.

Oczekiwania pod tym względem są nawet wyższe w USA (60%) i w Szwajcarii (64%). Niektórzy również oczekują, że podmioty zarządzające ich majątkiem zapewnią odpowiedni system klasyfikacyjny pozwalający dokonać wyboru. Dotyczy to w pierwszym rzędzie Indonezji (64%) i Wielkiej Brytanii (58%).

Przedsiębiorcy milenialni i inwestujące kobiety najczęściej polegają na samych sobie, jeżeli chodzi o zbieranie informacji na temat inwestycji zrównoważonych, natomiast przedsiębiorcy z pokolenia wyżu częściej uzupełniają takie samodzielnie zebrane informacje o rekomendacje od doradców majątkowych.

W momencie przygotowania raportu **36% respondentów woli, by ich wyniki inwestycyjne były analizowane względem założonych przez nich zrównoważonych celów inwestycyjnych** – w Europie wskaźnik ten wzrósł do 42%.

Przedsiębiorcy z pokolenia wyżu trzy razy częściej niż przedsiębiorcy milenialni wolą, by efekt ich portfela był mierzony względem indeksu zrównoważonej działalności (odpowiednio 18% i 5%). Jeden na czterech przedsiębiorców milenialnych chciałby, by efekt ten mierzony był względem ogólnego wskaźnika rynkowego.

W Hongkongu (33%), Francji (30%), Brazylii (28%) oraz w USA (26%) występuje pewien poziom zainteresowania globalnym wynikiem ESG w odniesieniu do portfeli inwestycji zrównoważonych.

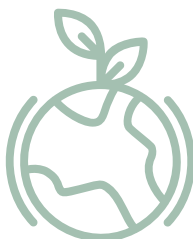
43%
przedsiębiorców
uważa, że w przypadku
inwestycji
zrównoważonych trzeba
uwzględnić niższy zwrot
w krótszej perspektywie.
Tego zdania jest o wiele
mniej przedsiębiorców niż
przed kryzysem

Przed pandemią uważało tak 71% przedsiębiorców. Postrzeganie tego aspektu w Europie przesuwają się w kierunku braku konieczności godzenia się na niższą stopę zwrotu.

W ujęciu globalnym 10% ankietowanych przedsiębiorców uważa, że stopa finansowego zwrotu może być wyższa w przypadku koncentracji na pozytywnych zmianach w krótkiej perspektywie, a że tak się stanie w dalszej perspektywie, uważa 22%, co również stanowi wzrost względem stanu sprzed pandemii. Co do sytuacji po kryzysie długofalowy potencjał inwestycji zrównoważonych dostrzegany jest przede wszystkim w Azji, gdzie 30% badanych przewiduje obecnie wyższe zwroty z takich inwestycji niż z inwestycji konwencjonalnych.

**Większe poczucie
odpowiedzialności
za środowisko**
jest motorem inwestycji
zrównoważonych, podobnie
jak większa odporność
w czasie kryzysu

Mimo że działania na rzecz klimatu pozostają jednym z najważniejszych celów zrównoważonego rozwoju ONZ (UN SDG), od czasu kryzysu spowodowanego pandemią COVID-19 wyżej plasują się inne cele, takie jak dobre zdrowie i jakość życia oraz zmniejszanie ubóstwa i nierówności. Promowanie dobrego zdrowia i jakości życia konsekwentnie plasuje się wśród trzech czołowych celów zrównoważonego rozwoju ONZ w państwach RWZP (38%), Azji (32%) i Europy (28%). Odporność inwestycji zrównoważonych przyciągnęła uwagę przedsiębiorców przede wszystkim w USA i w Azji, natomiast w Europie inwestycje te powiązane są przede wszystkim z szybko rozwijającymi się gałęziami gospodarki i spółkami.

**Czystą
energię**
uważa się obecnie
na całym świecie
za najważniejszy element
„Zielonego Nowego Ładu”.

Możliwości inwestycyjne w zakresie czystej energii są obiektem zainteresowania ponad połowy przedsiębiorców w USA, Chinach, Singapurze, a także przedsiębiorców na niektórych rynkach europejskich, np. we Włoszech, w Polsce, Hiszpanii i Francji. Zrównoważone rolnictwo, ochrona bioróżnorodności i gospodarka w obiegu zamkniętym to również ważne przedmioty zainteresowania. Przedsiębiorcy zmieniają swoje wybory i postawy na bardziej świadome pod względem tych wyzwań społecznych i środowiskowych, które uwypukliła pandemia, a najważniejszymi działaniami adaptacyjnymi w ujęciu globalnym mają być recykling i mniejsze marnowanie żywności.

ROZDZIAŁ 1

Postawy dotyczące
inwestycji
zrównoważonych w erze
przed pandemią i w trakcie
pandemii COVID

Znaczenie celów zrównoważonego

1 Koniec z ubóstwem

Singapur	50%
Chiny	45%
Hongkong	43%

2 Zero głodu

Singapur	48%
Hongkong	38%
Belgia	34%

3 Dobre zdrowie i jakość życia

Hongkong	40%
Rada Współpracy Zatoki Perskiej	38%
Turcja	36%

7 Czysta i dostępna energia

Indonezja	42%
Włochy	42%
Brazylia	40%

8 Godna praca i wzrost gospodarczy

Luksemburg	40%
Brazylia	36%
Indonezja	36%

9 Przemysł, innowacyjność i infrastruktura

Luksemburg	36%
Turcja	36%
Polska	32%

13 Działania w dziedzinie klimatu

Brazylia	36%
Hiszpania	34%
Włochy	34%

14 Życie pod wodą

Luksemburg	36%
Włochy	32%
Szwajcaria	24%

15 Życie na lądzie

Włochy	28%
Polska	28%
Szwajcaria	27%

rozwoju ONZ na całym świecie

4 Dobra jakość edukacji

Brazylia	44%
Singapur	40%
Francja	30%

5 Równość płci

Hongkong	43%
Singapur	38%
Chiny	38%

6 Czysta woda i warunki sanitarne

Singapur	40%
Chiny	38%
Rada Współpracy Zatoki Perskiej	36%

10 Mniej nierówności

Polska	52%
Brazylia	48%
Chiny	40%

11 Zrównoważone miasta i społeczności

Indonezja	40%
Szwajcaria	29%
USA	29%

12 Odpowiedzialna konsumpcja i produkcja

Szwajcaria	33%
Tajwan	33%
Polska	28%

16 Pokój, sprawiedliwość i silne instytucje

Luksemburg	36%
Tajwan	29%
Szwajcaria	27%

17 Partnerstwa na rzecz celów

Tajwan	40%
Holandia	36%
Luksemburg	28%

Globalne zmiany w inwestycjach zrównoważonych

Świadomy kapitalizm, zrównoważona działalność i inwestycje ukierunkowane na cel to obszary, które plasują się coraz wyżej na liście priorytetów przedsiębiorców. Odkąd w 2015 r. BNP Paribas Wealth Management po raz pierwszy opublikowało swój globalny raport o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych, temat zrównoważonej działalności pojawiał się w nim w ten czy inny sposób, zachęcając coraz większą liczbę przedsiębiorców do podzielenia się swoimi doświadczeniami na drodze ku zmianom.

W dobie COVID zainteresowanie tym tematem wśród elitarnych przedsiębiorców i wielopokoleniowych rodzin rośnie wykładniczo. Postawy i oczekiwania dotyczące inwestycji zrównoważonych w dalszym ciągu ewoluują, otwierając nowe możliwości.

Dziś niemal trzech na pięciu ankietowanych przedsiębiorców (58%) twierdzi, że w ich portfelach znajdują się inwestycje zrównoważone, co stanowi wyraźny wzrost względem roku 2019, kiedy mniej niż połowa z nich posiadała ekspozycję tego typu (47%).

Postawy względem tych inwestycji są coraz bardziej zbieżne, a czynniki ESG (środowisko, odpowiedzialność społeczna, ład korporacyjny) są coraz powszechniej uwzględniane i włączane do głównego nurtu. Na przykład **przedsiębiorcy płci męskiej posiadają taką ekspozycję częściej niż w czasach przed pandemią, a odsetek ten wzrósł z 46% w 2019 r. do 60% w 2021 r.**

W 2019 r. brak zrozumienia i przekonanie o złożoności zrównoważonych produktów inwestycyjnych należały do najważniejszych barier dla ich rozpowszechnienia, w szczególności wśród kobiet przedsiębiorców oraz przedsiębiorców z Azji. Jednocześnie największe zainteresowanie poznaniem tych produktów było widoczne wśród przedsiębiorców z Azji (43%), a także wśród przedsiębiorców z pokolenia wyżu demograficznego (49%) w wieku od 55 lat i wśród ultraprzedsiębiorców (46%), czyli tych, których majątek przeznaczony na inwestycje przekracza 25 mln USD.

Podobne trendy rosnącej świadomości i uwzględniania tego typu inwestycji widać w danych za 2021 r. dotyczących postaw w dobie COVID. Wraz ze wzrostem zainteresowania przedsiębiorcami zmianami i większą koncentracją na celu rosną także ich potrzeby i poziom złożoności pytań w tym zakresie. Od początku pandemii w marcu 2020 r. widać, że przedsiębiorcy z pokolenia wyżu i ultraprzedsiębiorcy coraz szybciej angażują się w takie inwestycje. **Przedsiębiorcy z pokolenia wyżu obecnie dwa razy częściej posiadają tego typu ekspozycję (wzrost z 34% w 2019 r. do 67% w obecnym), a podobny trend widać wśród ultraprzedsiębiorców (wzrost z 39% w 2019 r. do 69%).**

Częstość wyboru produktów ESG jest różna w różnych regionach świata. **Zwraca tu uwagę przede wszystkim Azja, gdzie poziom inwestycji zrównoważonych wzrósł z 39% w 2019 r. do 69% w 2021 r.**

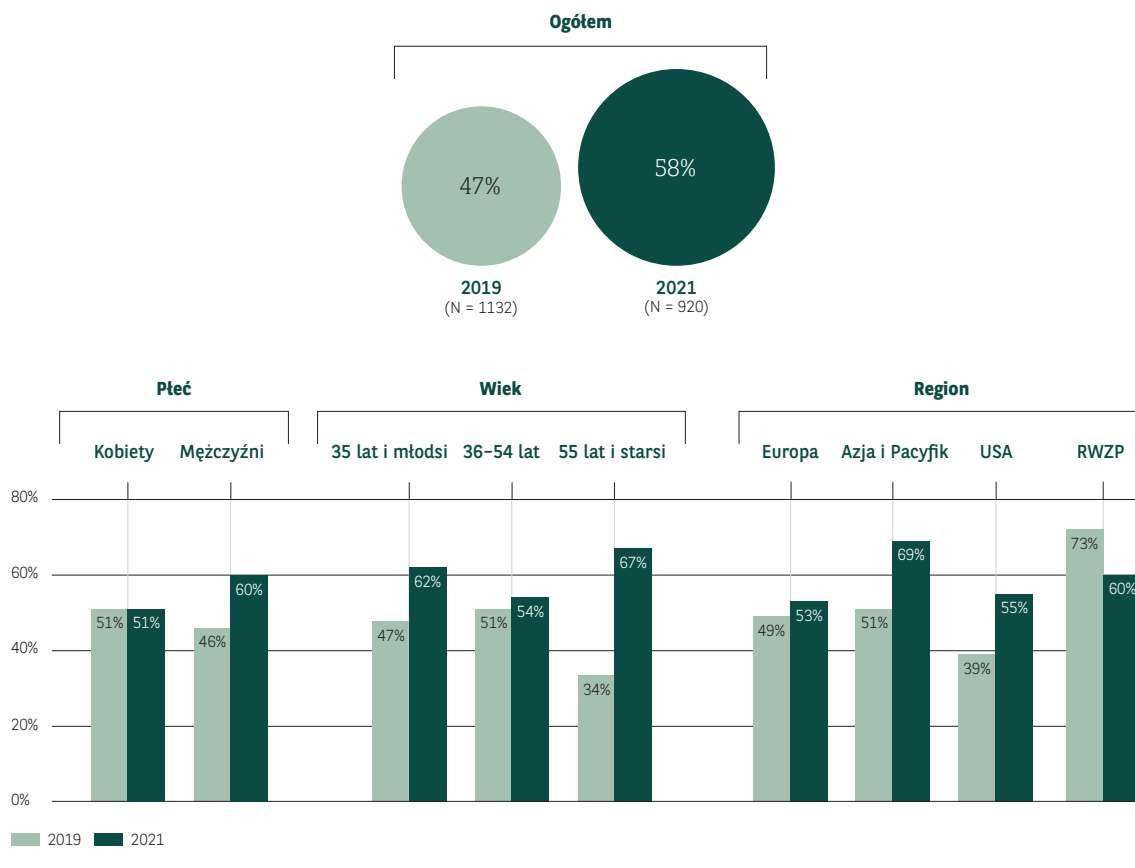
Tego typu inwestycje wybierają najczęściej przedsiębiorcy z Hongkongu (80%), Indonezji (76%), Chin (73%) oraz Singapuru (73%), natomiast przedsiębiorcy z Tajwanu robią to najrzadziej (47%) [rys. 1].

Garth Bregman, dyrektor ds. usług inwestycyjnych w Azji i Pacyfiku BNP Paribas Wealth Management, komentuje to następująco:

Widzimy, że wielu przedsiębiorców z Azji coraz bardziej otwiera się na inwestycje zrównoważone i uwzględnia aspekt zrównoważonej działalności w swoich decyzjach inwestycyjnych. Pomagamy im poznać coraz to nowe możliwości prowadzenia inwestycji zrównoważonych, a także dopasować ich portfele do tych aspektów SDG, które są dla nich najważniejsze. Możemy to robić dlatego, że aspekty ESG są częścią wszystkich naszych rozwiązań inwestycyjnych, a także dlatego, że stosujemy solidną i przejrzystą metodologię klasyfikacji ESG we wszystkich klasach aktywów”.

Ekspozycja przedsiębiorców na inwestycje zrównoważone **rośnie**

[Rys. 1]

2019: Które z poniższych zdań najlepiej opisuje Państwa obecne podejście do zrównoważonej działalności i inwestycji? („Posiadam już takie inwestycje”)

2021: Czy w Państwa portfelu inwestycyjnym występuje obecnie ekspozycja na produkty ESG lub inwestycje zrównoważone? (Tak)

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

W Europie i w USA zainteresowanie takimi inwestycjami w dalszym ciągu rośnie. Ekspozycja na tego typu inwestycje jest na najniższym poziomie w Szwajcarii (42%), natomiast po drugiej stronie plasuje się Wielka Brytania (68%) i Belgia (66%). Wśród przedsiębiorców z państw RWZP tego typu ekspozycję posiada 60%. W tym regionie odnotowano spadek z poziomu 73% w 2019 r.

Gotowość i otwartość na inwestycje zrównoważone także rośnie. Dla wielu pandemia była okresem przemyśleń, a przedsiębiorcy i wielopokoleniowe rodziny myślały nie tylko o własnych wyborach personalnych i biznesowych, lecz także o ich wpływie na środowisko i szerzej na społeczeństwo.

Stephane Vermeire, dyrektor BNP Paribas Fortis Private Banking w Belgii, uważa, że refleksje na temat wpływu działalności pojawiły się częściowo pod wpływem doświadczeń przedsiębiorców z funkcjonowaniem w trakcie kryzysu:

Gdy rozmawiamy z przedsiębiorcami o ich działalności, nie zawsze są przekonani co do tempa zachodzących zmian, ale zrównoważona działalność to dla nich w pewien sposób kwestia egzystencjalna.

„Egzystencjalna, ponieważ jeżeli się nie dostosują, w dłuższej perspektywie nie będą w stanie konkurować i działać. Na przykład aby zrekrutować najbardziej utalentowanych ludzi, należy wykazać własne zaangażowanie w te tematy. Także udziałowcy mogą zażądać, by firma przyjęła bardziej zrównoważone podejście. Również banki mogą być mniej chętne do (re)finansowania, jeżeli inwestycja firmy nie posiada jednoznacznych cech ESG, w związku z czym przedsiębiorcy wiedzą, że muszą się dostosować i przewidywać takie wymagania”.

Z naszego badania wynika, że 63% przedsiębiorców chętniej rozważa inwestycje zrównoważone obecnie niż rok temu. Spośród tych ankietowanych przedsiębiorców, którzy nie posiadają obecnie ekspozycji na inwestycje zrównoważone, niemal trzech na pięciu (59%) jest bardziej otwartych na takie koncepcje.

Otwartość na inwestycje zrównoważone spada z wiekiem – z 75% wśród przedsiębiorców milenialnych do 46% wśród tych z pokolenia wyżu. Jednak wbrew typowym stereotypom pokoleniowym przedsiębiorcy

z pokolenia wyżu nie są przeciwni inwestycjom zrównoważonym. 44% z nich twierdzi, że ich poglądy po prostu nie zmieniły się względem poprzedniego roku.

W ujęciu globalnym ponad dwie trzecie przedsiębiorców w Europie (67%) i w USA (69%) jest bardziej otwartych na inwestycje zrównoważone jako koncepcję. Wyższe zainteresowanie w tym względzie występuje w państwach europejskich takich jak Wielka Brytania (90%), Holandia (88%), Szwajcaria (80%) oraz Hiszpania (72%). Mniej przekonani są przedsiębiorcy w państwach takich jak np. Luksemburg (36%).

W Azji największą otwartość na inwestycje zrównoważone wykazują przedsiębiorcy w Indonezji (80%), natomiast przedsiębiorcy z Chin (58%), Hongkongu (53%) i Tajwanu (47%) częściej stwierdzają, że ich poglądy i postawy w tym względzie nie zmieniły się w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Inwestycje ESG rozpędzają się po dobrym roku wzrostów

Rosnące poczucie odpowiedzialności za środowisko i społeczeństwo jest motorem rosnącego zainteresowania inwestycjami zrównoważonymi. Na przykład przedsiębiorstwa ukierunkowane na cel są postrzegane przez niektórych przedsiębiorców jako bardziej odporne, co podczas niedawnych okresów niestabilności można było sprawdzić w praktyce.

Element **odporności inwestycji zrównoważonych jest szczególnie atrakcyjny** dla przedsiębiorców w Singapurze (40%), USA (33%) i na niektórych rynkach europejskich, takich jak Francja (35%), czy Belgia (34%) [rys. 2].

W Europie mamy do czynienia z klasycznymi inwestycjami włączającymi (lens investing). Przedsiębiorcy w tym regionie wiążą inwestycje zrównoważone z szybko rosnącymi gałęziami i spółkami – szczególnie w Hiszpanii (36%) i w Wielkiej Brytanii (36%).

Natomiast w państwach RWZP niemal 38% przedsiębiorców uważa, że **międzynarodowa koordynacja w tym obszarze to najbardziej atrakcyjny czynnik odpowiedzialny za powstawanie nowych możliwości**. Ten pogląd często wyrażają przedsiębiorcy w Szwajcarii (42%), Polsce (36%) i Belgii (34%).

Jane Ambachtsheer, globalny dyrektor ds. zrównoważonej działalności w BNP Paribas Asset Management, z bliska obserwowała w ciągu ostatniej dekady tę ewolucję w postrzeganiu inwestycji:

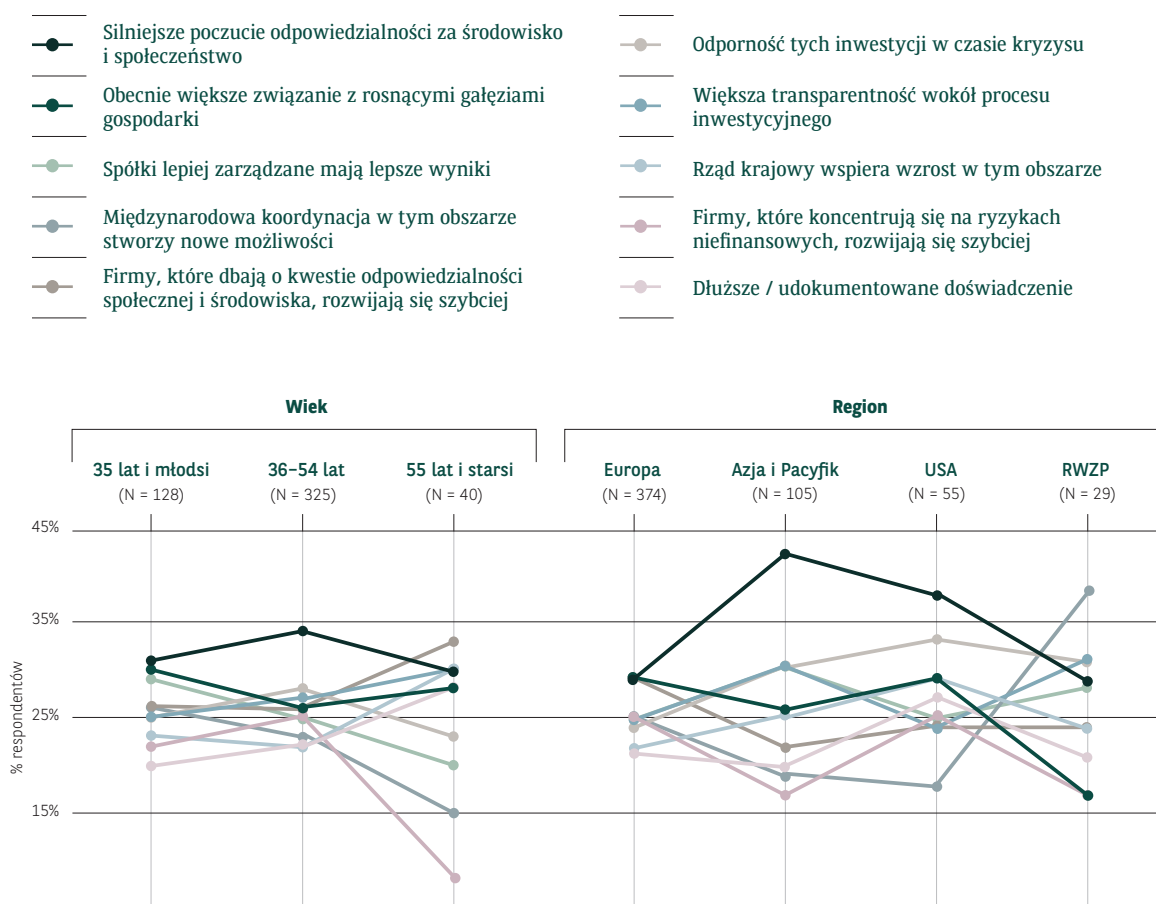

Zrównoważona działalność kiedyś była niszą i kwestią subiektywną, a poglądy inwestora na kwestie niefinansowe tworzyły ograniczenia finansowe dla ich polityki inwestycyjnej. Na politykę tę często wpływały przekonania etyczne, a inwestorzy redukowali swoją ekspozycję w sektorach lub w zakresie praktyk, które uważali za szkodliwe dla społeczeństwa.

„Z czasem w zakresie czynników środowiska, społeczeństwa i zarządzania (ESG) przeszliśmy na podejście oparte na ryzyku, koncentrując się na tym, w jaki sposób te czynniki mogą istotnie wpłynąć na wartość inwestycji. W tym momencie czynniki zewnętrzne nie są już dodatkowymi czynnikami finansowymi, a raczej kluczowymi elementami zarządzania ryzykiem. Jest to teraz podejście oparte na fundamentalnych danych finansowych”.

Pomiędzy kohortą młodszych i starszych przedsiębiorców widać interesujące różnice pokoleniowe. Przykładowo przedsiębiorcy milenialni (22%) niemal trzy razy częściej niż przedsiębiorcy z pokolenia wyżu (8%) uważają, że firmy, które koncentrują się na ryzykach niefinansowych, rozwijają się szybciej. Z kolei przedsiębiorcy z pokolenia wyżu (30%) częściej reagują na wiadomości o bodźcach fiskalnych lub innych formach wsparcia rządowego w tym obszarze, które wskazują, że zrównoważona działalność stanowi istotny element polityki.

Silniejsze poczucie odpowiedzialności za środowisko i społeczeństwo w trakcie kryzysu

[Rys. 2] Stwierdzili Państwo wcześniej, że są teraz bardziej zainteresowani inwestycjami zrównoważonymi niż przed kryzysem związanym z pandemią COVID-19. Który z poniższych czynników zwiększa obecnie atrakcyjność tych inwestycji?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Realizacja zmian: oczekiwania rosną

Monitorowanie, pomiar i sprawozdawczość w zakresie inwestycji zrównoważonych to od jakiegoś czasu zadanie złożone i pełne niuansów. Mimo że jesteśmy coraz bliżej ustalenia wspólnych definicji i standardów, wyzwaniem dla niektórych pozostaje określenie pozytywnego wpływu ich całego portfela inwestycyjnego.

W takim momencie do gry wkraczają przedstawiciele bankowości prywatnej lub menadżerowie majątku, ponieważ oferują głębsze analizy i specjalistyczną wiedzę.

W ubiegłym roku na przykład oprócz zwrotu finansowego przedsiębiorcy mierzyli efekty zmian, patrząc przede wszystkim na dwa czynniki: jak skutecznie ich inwestycje pozwalały redukować negatywne czynniki zewnętrzne i w jakim stopniu przekładały się one na pozytywne zmiany. Kobiety przedsiębiorcy oceniały wyniki w szerszej perspektywie niż mężczyźni, analizując takie wskaźniki jak redukcja śladu węglowego, spadek bezrobocia czy wzrost dostępności mikropożyczek.

Od czasu kryzysu oczekiwania przedsiębiorców względem podmiotów zarządzających majątkiem wzrosły. Obecnie wielu z nich oczekuje, że podmioty te będą zarządzać procesem odpowiedzialnego podejmowania decyzji inwestycyjnych w sposób hybrydowy i wieloaspektowy.

Obejmuje to **informację w zakresie odpowiednich inwestycji, opracowanie lub korzystanie ze specjalnego systemu klasyfikacyjnego, wprowadzenie kryteriów ESG do wszystkich procesów inwestycyjnych dla klientów, a także wykorzystywanie wpływu w formie głosowania lub angażowania**, by zachęcać spółki lub fundusze będące przedmiotem inwestycji do stosowania dobrych praktyk.

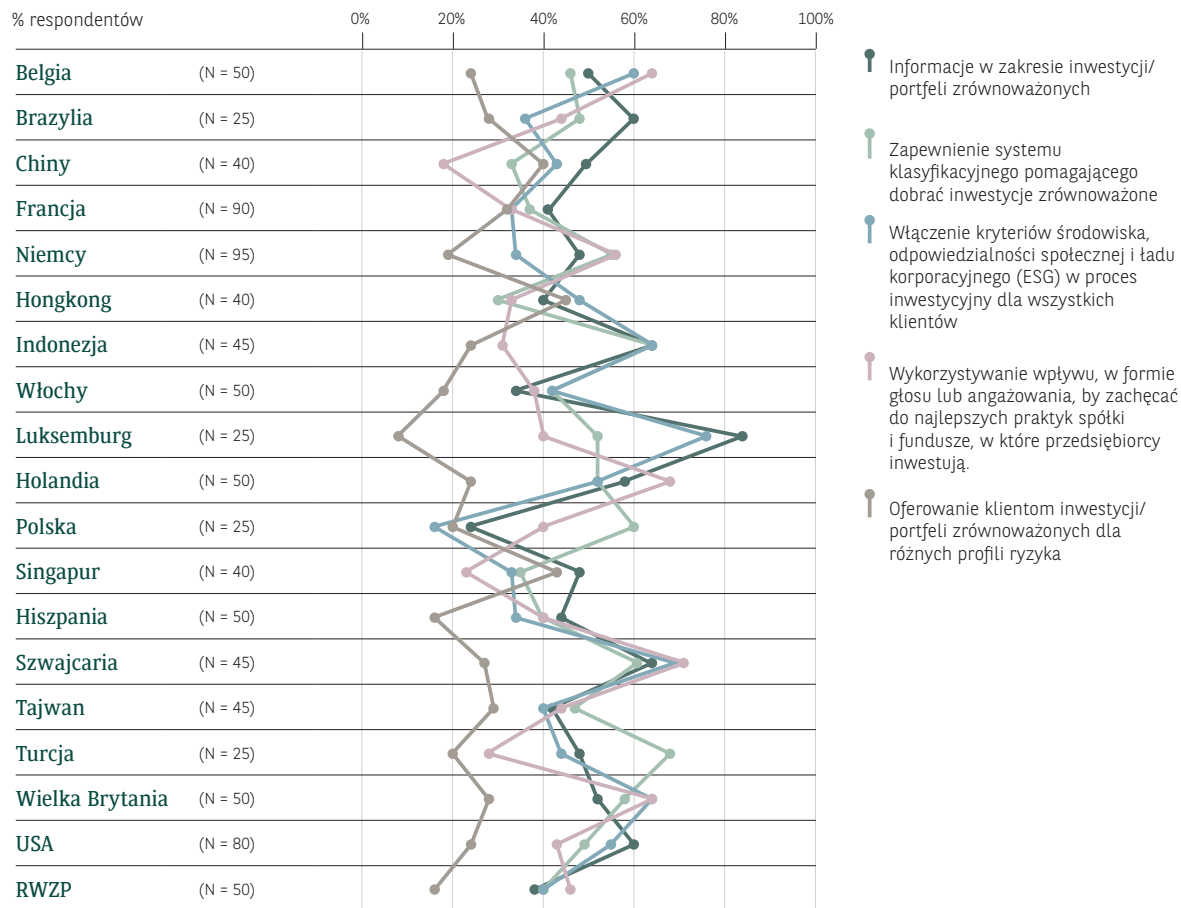
W ujęciu globalnym około połowa (49%) przedsiębiorców oczekuje obecnie informacji w zakresie dostępnych dla nich portfeli inwestycji zrównoważonych od podmiotów zarządzających ich majątkiem. Wartość ta osiąga ok. trzy piąte w USA (60%), Indonezji (64%) i Szwajcarii (64%) [Rys. 3].

Prawie połowa (47%) twierdzi, że chętnie korzystałaby z systemu klasyfikacyjnego, ułatwiającego dobór inwestycji zrównoważonych. Na ten aspekt najczęściej wskazują przedsiębiorcy w Indonezji (64%), Wielkiej Brytanii (58%) i w Niemczech (55%).

W Europie przedsiębiorcy coraz częściej oczekują, że ich doradcy majątkowi będą wywierać wpływ przez prawo głosu: jeden na dwóch wskazuje to jako preferowaną opcję zachęcania do najlepszych praktyk i dostosowania wartości. Oczekiwania co do zaangażowania na szczeblu zarządu coraz częściej występują w najważniejszych europejskich ośrodkach finansowych, tj. w Szwajcarii (71%), Holandii (68%), Belgii (64%), Wielkiej Brytanii (64%) i Niemczech (56%).

Młodszy przedsiębiorcy oczekują w szczególności, że podmioty zarządzające ich majątkiem będą podejmować konkretne działania. Na przykład ponad połowa przedsiębiorców milenialnych uważa, że kryteria ESG należy włączyć w proces podejmowania decyzji inwestycyjnych (55%), natomiast 46% chce także, by ich banki wywierały wpływ na głosowania zarządu.

Przedsiębiorcy oczekują porad w zakresie portfeli inwestycji zrównoważonych

[Rys. 3] Które z poniższych stwierdzeń najlepiej pasuje do Państwa oczekiwań co do zarządzania procesem inwestycyjnym przed podmioty zarządzające majątkiem?

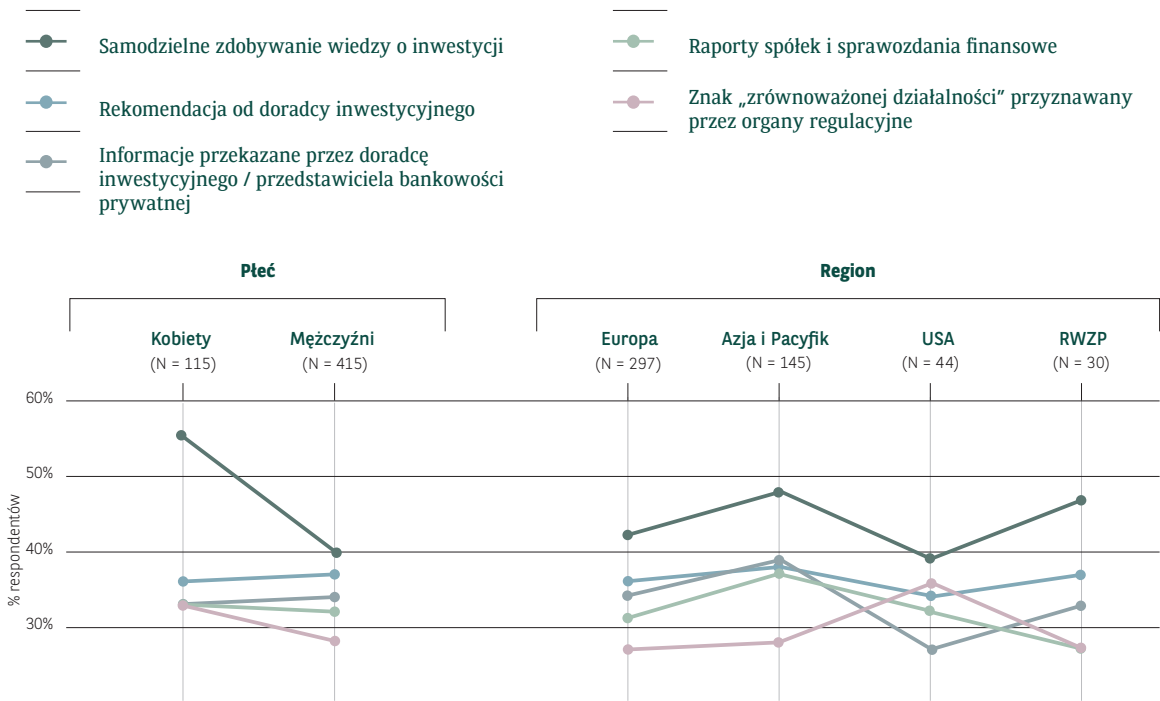
Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Przedsiębiorcy z pokolenia wyżu z kolei wolą zwracać się o porady dotyczące zarządzania inwestycjami, a 51% z nich oczekuje wysokiej klasy porad na temat odpowiednich inwestycji zrównoważonych. Około jedna trzecia przedsiębiorców z tej grupy (32%), a także ultraprzedsiębiorcy (34%), wskazują, że oczekują od podmiotów zarządzających ich majątkiem, by **oferowały inwestycje lub portfele inwestycji zrównoważonych dopasowane do różnych profili ryzyka**. Wybór portfeli inwestycyjnych z klasyfikacją ryzyka odpowiada najbardziej przedsiębiorcom z obszaru Azji i Pacyfiku: z Hongkongu (45%), Singapuru (43%) oraz Chin (40%).

Analizując inwestycje zrównoważone, przedsiębiorcy zwracają uwagę na różne źródła i informacje. Przedsiębiorców z natury cechuje ciekawość, a więc proces zdobywania wiedzy **stanowi połączenie samodzielnej analizy inwestycji oraz specjalistycznych informacji**.

Wielu przedsiębiorców pozyskuje pomysły z sieci własnych kontaktów osobistych lub współpracuje z innymi liderami biznesu będącymi w awangardzie innowacyjności, w związku z czym **nabywanie przez nich wiedzy o inwestycjach zrównoważonych ma charakter organiczny**. Wiedzę o inwestycjach szczególnie często samodzielnie zdobywają kobiety przedsiębiorcy (55%) [Rys. 4].

Korzystanie z różnych źródeł danych wzmacnia poczucie, że inwestycja faktycznie ma charakter zrównoważony

[Rys. 4] Wcześniej stwierdzili Państwo, że posiadają ekspozycję na inwestycje ESG lub zrównoważone. Na jakie dane zwracają Państwo największą uwagę przy ustalaniu, czy dana inwestycja ma charakter zrównoważony?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Stephane Vermeire rozmawia z przedsiębiorcami na podobne tematy, jednakże z perspektywy ich działalności:

 Coraz częściej przedsiębiorcy rozmawiają o pandemii z punktu widzenia biznesowego, w tym o tym, jak jej skutki będą wpływać nie tylko na ich firmy, ale także szerzej na branżę lub branże, w których działają. Ta kwestia plasuje się wysoko w ich świadomości i stanowi jeden z pierwszych tematów naszych rozmów. Przedsiębiorcy zadają na przykład takie pytania: **W jaki sposób pandemia i temat zrównoważonej działalności wpływa na mnie i mój biznes? Jak możecie mi pomóc, np. w formie (re)finansowania lub doradztwa w tych kwestiach?**

Występują oczywiście obawy, czy dana inwestycja nie jest tzw. „ekościemą”, natomiast można też rozpoznać sygnały, że dana inwestycja ma faktycznie charakter zrównoważony. Kobiety przedsiębiorcy przy ocenie potencjalnych inwestycji częściej polegają na **oznaczeniach zrównoważonej działalności nadawanych przez organy regulacyjne**, natomiast mężczyźni bardziej interesują się **specjalistycznymi blogami i mediami cyfrowymi** (20%), a także rekomendacjami ze strony znajomych (22%).

Przedsiębiorcy milenialni około dwa razy częściej niż przedsiębiorcy z pokolenia wyżu analizują specjalistyczne treści online (odpowiednio 20% i 12%) oraz media tradycyjne (19% i 7%). Specjalistyczne publikacje online są także popularne wśród przedsiębiorców z Luksemburga (36%) i Holandii (39%).

Firmowe modele biznesowe i misja firmy wskazywane są jako obszary priorytetowe, które stanowią potwierdzenie wiarygodności dla ultraprzsiębiorców (36%), a także przedsiębiorców z Brazylii (50%), Singapuru (45%) oraz Chin (41%).

W odpowiedzi na pytanie, które wskaźniki w raportach najwyraźniej wykazują wpływ ich inwestycji, ponad jedna trzecia (36%) przedsiębiorców w ujęciu globalnym wskazuje na monitorowanie inwestycji **względem celów zrównoważonej działalności**.

W Europie potrzeba mierzenia skutków na podstawie celów zrównoważonej działalności inwestorów sytuuje się wyżej, na poziomie 42%. Ponad połowa właścicieli firm w Holandii (60%), Wielkiej Brytanii (56%), Turcji (52%) i Szwajcarii (51%) wskazuje to jako preferowane podejście do raportowania.

W pozostałych państwach, np. w Hongkongu (33%) i Francji (30%) występuje pewne **zainteresowanie globalnym wynikiem ESG dla portfeli inwestycyjnych**.

Pomiar wyników względem ogólnego wskaźnika rynkowego także może być przydatnym narzędziem i cieszy się popularnością wśród niektórych przedsiębiorców milenialnych (25%). Natomiast przedsiębiorcy z pokolenia wyżu niemal cztery razy chętniej **dokonują porównania względem indeksu zrównoważonej działalności** (18%) niż przedsiębiorcy milenialni (5%).

“ W perspektywie od krótko- do średnioterminowej sensownie jest założyć, że konieczne będzie zastosowanie szeregu podejść”, twierdzi **Jane Ambachtsheer**. „Ważne, by czuć się z tym komfortowo i mieć realistyczne oczekiwania. Kluczem jest tu transparentność. Aby ją osiągnąć, istotne będzie włączenie wiarygodnych danych w proces inwestycyjny obejmujący rozpoznanie, dobór, podjęcie decyzji i monitorowanie”.

A person wearing a blue shirt is seen from the side, looking out over a vast field of tall, golden-brown grasses. The scene is captured during sunset or sunrise, with a warm, golden light illuminating the grass and the sky. The person's hand is visible near the top left, and their blue shirt is in the foreground, slightly out of focus.

ROZDZIAŁ 2

Nowe priorytety w zakresie zmian powiązane ze wzrostem

Radykalna zmiana w zakresie oczekiwań co do efektów

Pogląd, że inwestycje zrównoważone to alternatywa dla filantropii, a nie odrębna strategia inwestycyjna, coraz bardziej traci na aktualności. W dobie COVID inwestowanie po to, by wprowadzić pozytywne zmiany, coraz bardziej wchodzi do głównego nurtu.

Zyskowność rzadko stanowi jedyny lub podstawowy cel zrównoważonych firm, w związku z czym wyniki osiągane przez nie w krótkiej perspektywie (czyli krótszej niż dwa lata) są różne. Fundamentem filozofii inwestycji zrównoważonych jest to, że aby firma odnosiła sukcesy w dłuższej perspektywie, musi być zyskowna, lecz także mieć zrównoważony charakter.

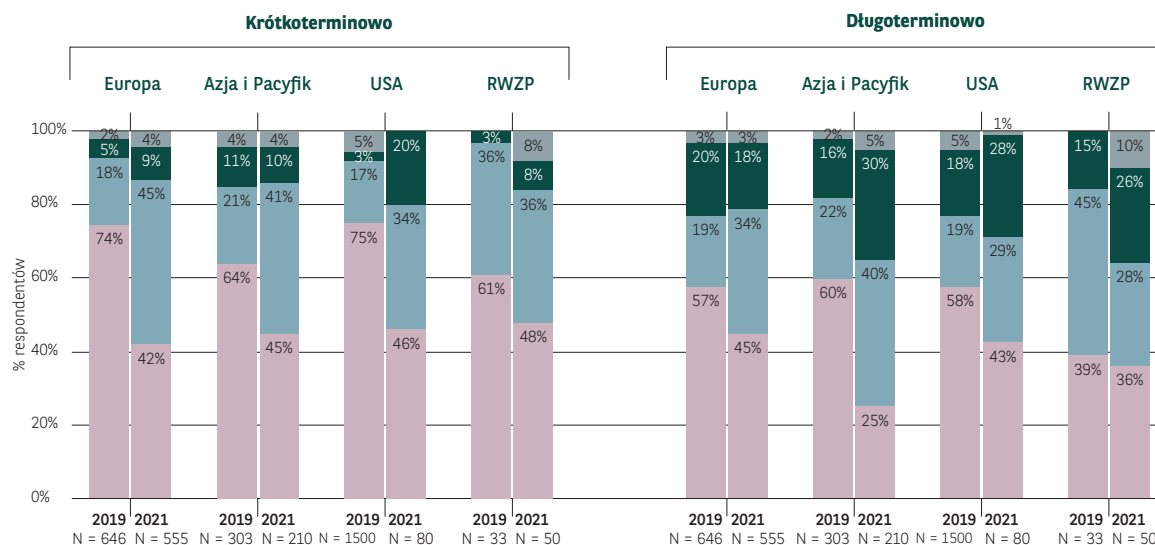
Takie myślenie gości obecnie u coraz większej liczby przedsiębiorców i rodzin, które podzielają ten pogląd.

W ujęciu globalnym **mniej więcej dwóch na pięciu przedsiębiorców (43%) w dalszym ciągu zakłada, że w krótszej perspektywie część stopy zwrotu może zniknąć** w przypadku inwestycji zrównoważonych. To jednak o wiele mniej niż przed kryzysem, gdy zakładało tak 71% przedsiębiorców [Rys. 5].

Największa zmiana przekonań rok do roku wystąpiła u przedsiębiorców milenialnych, przedsiębiorców z Europy oraz tych, których aktywa wynoszą poniżej 10 mln USD – około jedna trzecia mniej niż w roku 2019 przewiduje niższe stopy zwrotu w perspektywie krótkoterminowej.

Więcej przedsiębiorców uważa obecnie, że inwestycje zrównoważone nie wpływają negatywnie na wyniki finansowe

- Przy inwestycjach zrównoważonych trzeba poświęcić część stopy zwrotu
- Przy inwestycjach zrównoważonych nie trzeba poświęcać żadnej części stopy zwrotu
- Zwrot finansowy jest wyższy w przypadku inwestycji zrównoważonych
- Nie wiem

[Rys. 5] Po uwzględnieniu wszystkich czynników, które z poniższych stwierdzeń najlepiej pasuje do Państwa spojrzenia na stopę zwrotu z inwestycji zrównoważonych?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Zmiana percepcji oznacza, że **odsetek przedsiębiorców przekonanych, że zwrot finansowy nie musi być niższy, zwiększył się ponad dwukrotnie** od roku 2019 (wzrost z 19% do 42% w tym roku). Zmianę tę widać najlepiej wśród europejskich przedsiębiorców z Belgii (50%), Francji (54%), Niemiec (51%), Luksemburga (52%) i Polski (52%).

Przedsiębiorcy z USA siedem razy częściej zgadzają się ze stwierdzeniem, że zwrot z inwestycji zrównoważonych nie musi być niższy, co przekłada się na wzrost z 3% w 2019 r. do 20% w 2021 r.

Olivier Van Belleghem jest dyrektorem w BNP Paribas Fortis Wealth Management, działającym w obszarze firm rodzinnych. Zauważa on zmiany przekonań w tym zakresie:

Mamy do czynienia z olbrzymią zmianą składu portfeli oraz zmianą sposobu myślenia u dużych rodzin prowadzących przedsiębiorstwa. Kwestia wyników finansowych jest istotna. Od kilku lat inwestycje odpowiedzialne społecznie wypadają lepiej niż inwestycje klasyczne, z czego przedsiębiorcy zdali sobie sprawę podczas kryzysu”.

W ujęciu globalnym zaledwie 10% właścicieli firm uważa dziś, że zwrot finansowy można zwiększyć, koncentrując się na pozytywnych skutkach w krótszej perspektywie. **Jeżeli chodzi o odleglejszy horyzont, tzn. pięć lub więcej lat, pogląd ten podziela 22% właścicieli firm.** Jest to kolejny znaczący wzrost względem poziomu sprzed pandemii, gdy jedynie 6% uważało, że stopy zwrotu mogą być wyższe w krótszej perspektywie, a 19% – w dłuższej.

Od początku kryzysu wywołanego pandemią COVID-19 **długofalowy potencjał inwestycji odpowiedzialnych społecznie najbardziej dostrzegalny jest w Azji.** Dzisiaj 30% przedsiębiorców twierdzi, że spodziewa się wyższego zwrotu niż w przypadku inwestycji konwencjonalnych, co stanowi niemal dwukrotny wzrost względem wartości sprzed pandemii (16%). Ta perspektywa jest szczególnie silnie obecna w Indonezji (60%) oraz na Tajwanie (36%).

Wraz ze zmianą postaw dotyczących inwestycji zrównoważonych oraz ich potencjału generowania zwrotu finansowego zmieniają się także ogólne opinie przedsiębiorców co do osiągniętych efektów takich inwestycji. Na przykład mniej więcej **dwóch na pięciu przedsiębiorców w ujęciu globalnym (39%) chciałoby, by ich inwestycje niosły pozytywne efekty dla ludzi i planety** – jednak tylko gdy jednocześnie zwiększają stopę zwrotu finansowego i redukują ryzyko. Odsetek ten rośnie wśród przedsiębiorców z Holandii (54%), Niemiec (48%), Polski (48%), Tajwanu (47%) oraz państw RWZP (52%).

W ujęciu globalnym jedna trzecia obiera podobny cel, jednak kładzie nacisk na minimalizację ryzyka względem maksymalizacji zwrotu. W szczególności przedsiębiorcy w Wielkiej Brytanii (62%), Szwajcarii (60%), Turcji (52%) oraz we Włoszech (48%) chcą, by podmioty zarządzające ich inwestycjami **uwzględniały czynniki ESG w ramach decyzji inwestycyjnych, by minimalizować ryzyko** i maksymalizować zwrot finansowy.

Co zaskakujące, przedsiębiorcy z pokolenia wyżu dwa razy częściej (37%) niż przedsiębiorcy milenialni (18%) twierdzą, **że są otwarci na dostosowanie swoich profili ryzyka i zwrotu, aby osiągnąć zrównoważone efekty**. Tak samo myślą ultraprzedsiębiorcy z Chin (43%), Hongkongu (35%) oraz Singapuru (43%).

Garth Bregman dodaje:

”Krajobraz inwestycyjny się zmienia, a kwestia zrównoważonej działalności coraz bardziej przenika do głównego nurtu w Azji. Ze strony wiodących przedsiębiorców widzimy tu duże apetyty. Dla BNP Paribas Wealth Management istotne jest to, by towarzyszyć im w podróży ku zmianom w procesie rozpoznawania i inwestowania w transformację w kierunku gospodarki niskoemisyjnej”.

W OBIEKTYWIE

Cele zrównoważonego rozwoju ONZ

"Zielony Nowy Ład", analiza podatków Pigou (podatki nakładane w przypadku generowania negatywnych skutków zewnętrznych, np. podatek węglowy), wzrost znaczenia globalnych zgromadzeń wielostronnych, takich jak inicjatywa „Wielki Reset” Światowego Forum Gospodarczego, czy też konferencja ONZ w sprawie zmian klimatu (COP26) sprawiają, że rośnie świadomość celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz ograniczonego postępu w zakresie ich realizacji.

Przedsiębiorcy dotychczas do globalnych wysiłków w tym zakresie, jeszcze bardziej starając się weryfikować własne procesy biznesowe i dokonując jednocześnie ponownego pozycjonowania swoich portfeli inwestycyjnych.

Biorąc pod uwagę rosnące znaczenie eksponowanych w przestrzeni publicznej aktywistów w tym obszarze, nie dziwi, że **działania w dziedzinie klimatu stanowią jeden z najważniejszych celów zrównoważonego rozwoju ONZ (UN SDG)**. Jednak od początku kryzysu wywołanego przez pandemię COVID priorytetem są inne cele. Mowa tu o **dobrym zdrowiu i jakości życia, redukcji globalnego ubóstwa oraz minimalizowaniu nierówności**.

Promowanie dobrego zdrowia i jakości życia konsekwentnie plasuje się wśród trzech czołowych celów zrównoważonego rozwoju ONZ w państwach RWZP (38%), innych państwach Azji (32%) i w Europie (28%) [Rys. 6]. Wyniesienie tych celów na sam szczyt priorytetów może odzwierciedlać konstatację, że mało stabilna infrastruktura zdrowotna może bardzo negatywnie wpływać na odbicie gospodarcze.

Przedsiębiorcy z pokolenia wyżu wskazują na cele zrównoważonego rozwoju ONZ, takie jak eliminacja ubóstwa, czy też zapewnienie równego dostępu do wysokiej jakości edukacji, natomiast przedsiębiorcy milennialni zwracają uwagę przede wszystkim na cele budowy odpornej infrastruktury, przemysł i innowacyjność.

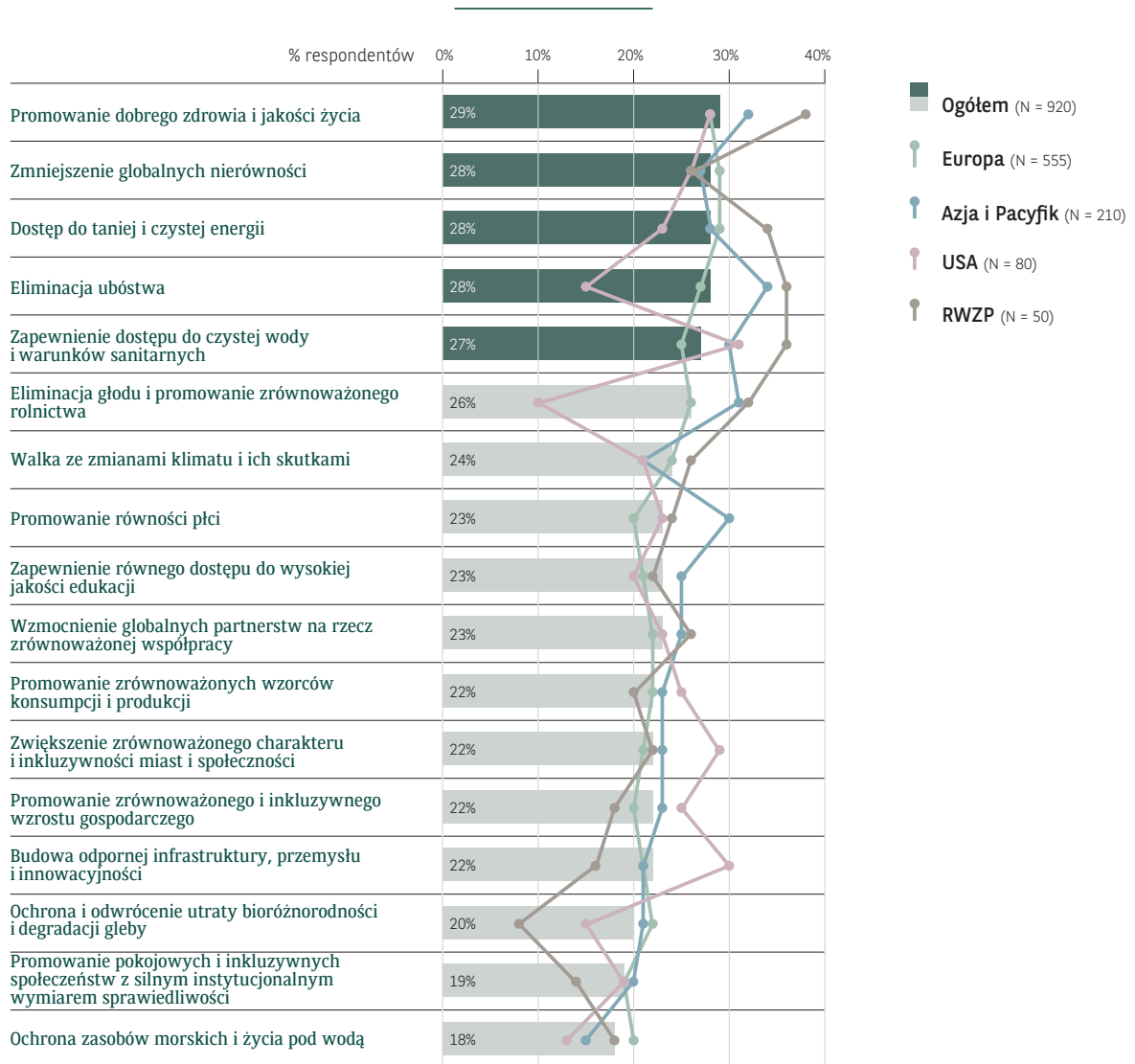
Jako najważniejsze cele do realizacji **w Europie wskazuje się dostęp do czystej energii (29%) oraz zmniejszenie globalnych nierówności (29%)**. Czysta energia to obszar zainteresowania we Włoszech (42%), w Polsce (36%), w Hiszpanii (36%) i w Wielkiej Brytanii (34%). Kilka z tych państw za cel obróło sobie osiągnięcie zerowych emisji netto do roku 2050.

Pierre Ramadier jest dyrektorem globalnym ds. przedsiębiorców i rodzin w BNP Paribas Wealth Management. Coraz częściej rozmawia z klientami na temat klimatu:

 Coraz częściej w tych rozmowach pada stwierdzenie, że planetę mamy tylko jedną. Jeżeli wspólnie nie zrobimy czegoś znaczącego, by zmienić nasze postawy, będziemy mieć kłopoty. Musimy brać pod uwagę ten olbrzymi temat, natomiast nie sądzę, żeby zmiana sposobu myślenia już się dokonała. Ona jednak nadchodzi”.

Od początku pandemii wzrosło znaczenie dobrego zdrowia i jakości życia

[Rys. 6] Który z poniższych celów zrównoważonego rozwoju ONZ jest dla Państwa najważniejszy?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Właściciele firm w Azji zwracają uwagę na szereg problemów społecznych i środowiskowych. Około jedna trzecia respondentów jako najważniejsze wyzwania wskazuje eliminację ubóstwa, zdrowie, potrzebę zrównoważonego rolnictwa i promowania równości płci. Eliminacja ubóstwa jest istotna dla mniej więcej połowy przedsiębiorców w Singapurze (50%) oraz w Chinach (45%).

Zdrowie i jakość życia to tematy najważniejsze w Hongkongu (40%). Równość płci często wskazywana jest natomiast w Hongkongu (43%), Chinach (38%) oraz Singapurze (38%).

W USA przedsiębiorcy myślą o środowisku w kategoriach solidnej infrastruktury. Dla prawie jednej trzeciej najważniejszymi celami, które należy dalej realizować, są dostęp do czystej wody, budowanie odpornej infrastruktury oraz poprawa zrównoważonego charakteru miast i społeczności. Znaczenie celów związanych z klimatem nie może dziwić, jeżeli zdamy sobie sprawę z niestabilności warunków pogodowych w USA w ostatnich latach i występowania tam pożarów lasów, huraganów, wirów polarnych i przerw w dostawie energii.

”Zamożne rodziny w Azji inwestują w odnawialne źródła energii, tak więc postawy w tym regionie obecnie przechodzą zmiany. W USA już teraz w tym obszarze intensywnie działa część największych rodzin prowadzących przedsiębiorstwa”, mówi Pierre Ramadier. „Na przykład duże fundacje przechodzą do innych instytucji finansowych, ponieważ ich dawne banki w dalszym ciągu finansują paliwa kopalne, wbrew osobistym wartościom tych rodzin. Kwestia ta będzie coraz bardziej obecna w głównym nurcie, ponieważ rodziny oczekują, że podmioty zarządzające ich majątkiem będą faktycznie działać w tym obszarze, a nie jedynie pięknie o tym opowiadać”.

Dla **Jane Ambachtsheer** cele zrównoważonego rozwoju ONZ stanowią użyteczne ramy do omawiania celów zmian:

”Dzięki celom zrównoważonego rozwoju ONZ zrównoważona działalność jest widoczna na liście priorytetów dużo wyraźniej niż kiedykolwiek wcześniej. Jest to doskonały punkt wyjścia do rozmów o zrównoważonym wzroście, oceny poglądów fachowców oraz wiedzy, którą są obudowane. Mimo swojej użyteczności cele zrównoważonego rozwoju należy umieścić w szerszym kontekście w celu omówienia w pogłębiony sposób fundamentalnych wskaźników finansowych, czego czasem brakuje”.

„Zielony Nowy Ład” i odważne działania na rzecz zmiany zachowań

W Stanach Zjednoczonych termin „Zielony Nowy Ład” (ang. Green New Deal) inspirowany jest Nowym Ładem Franklina D. Roosevelta, wprowadzonym po to, by pomóc w odbiciu gospodarczym i wzroście zatrudnienia po tzw. wielkim kryzysie. Proponuje on powiązanie reform społecznych i gospodarczych z długofalową transformacją w stronę energetyki ze źródeł odnawialnych.

Zasady związane z „zielonym” odbiciem gospodarczym zyskują coraz szersze poparcie na całym świecie. Europejski „Zielony Ład” proponuje szereg strategicznych priorytetów, które mają sprawić, że cele wzrostu gospodarczego oraz realizacji ambicji UE polegającej na osiągnięciu neutralności klimatycznej do 2050 r. będą realizowane wspólnie.

Podobnie jak w przypadku celów zrównoważonego rozwoju ONZ także tutaj w ujęciu globalnym **za najważniejszy aspekt „Zielonego Nowego Ładu” przedsiębiorcy uważają czystą energię**. Ten pogląd nie zależy od wieku respondentów. **Zrównoważone rolnictwo, ochrona bioróżnorodności, a także gospodarka w obiegu zamkniętym** również wskazywane są przez przedsiębiorców jako główne przedmioty ich zainteresowania.

Według Oliviera Van Belleghema wielu przedsiębiorców już teraz przewiduje takie zmiany:

Widzą oni, że rządy oraz Unia Europejska inwestują duże środki w infrastrukturę i podkreślają znaczenie transformacji w kierunku bardziej zrównoważonej gospodarki”.

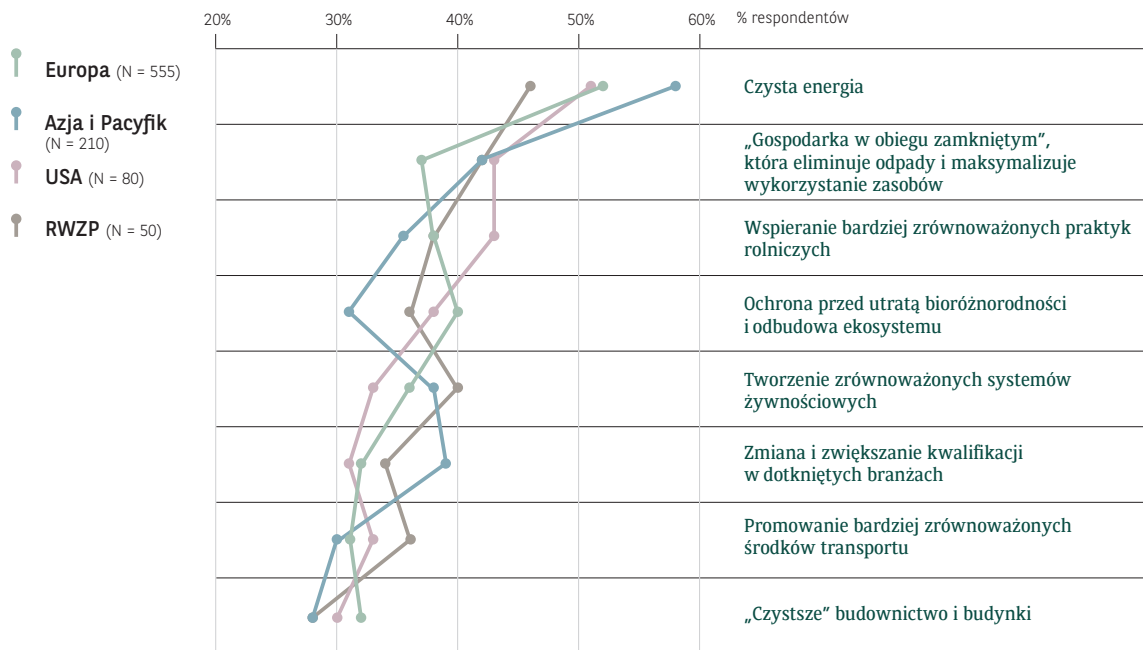
„Przedsiębiorcy rozumieją, że kapitał przepływa w tym kierunku, podobnie jak lepsze wyniki. Jest w tym pewien element egoizmu. Przedsiębiorcy zdają sobie sprawę, że wkrótce transformacja dotyczyć będzie całych branż, a banki są pod coraz większą presją, aby zaprzestać kredytowania określonych firm i rodzajów działalności”.

Ponad dwie piąte przedsiębiorców z państw RWZP wskazuje na czystą energię (46%), gospodarkę w obiegu zamkniętym (42%) oraz na potrzebę funkcjonowania zrównoważonych systemów żywnościowych (40%) jako interesujące krótkoterminowe możliwości inwestycyjne wynikające z „Zielonego Nowego Ładu” [Rys. 7].

Możliwości inwestowania w czystą energię są także obiektem zainteresowania dla ponad połowy przedsiębiorców z USA (51%) oraz określonych rynków europejskich, takich jak Włochy (76%), Polska (64%), Hiszpania (62%) oraz Francja (57%).

Czysta energia

wymieniana jest jako najważniejsza szansa inwestycyjna
związana z „Zielonym Nowym Ładem”

[Rys.7] W perspektywie od 12 miesięcy do 2 lat, które aspekty Zielonego Nowego Ładu będą interesujące dla Państwa jako inwestorów?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Temat gospodarki w obiegu zamkniętym, której celem jest ograniczenie ilości odpadów i maksymalizacja potencjału zasobów, jest szczególnie atrakcyjny dla przedsiębiorców w Singapurze (45%), Wielkiej Brytanii (44%) oraz Brazylii (44%), natomiast **zmiana i zwiększenie kwalifikacji** cieszą się popularnością w Azji (39%), a w szczególności w Hongkongu (65%).

Gospodarki azjatyckie odgrywają kluczową rolę w produkcji światowej. Zapewniają one znaczną część surowców, produkują duże ilości towarów na eksport i stanowią nieodłączną część wielu światowych łańcuchów dostaw. Wraz z dalszym rozwojem regionu i coraz większą liczbą osób dołączających tam do grupy o średnich i wyższych dochodach istnieje pilna potrzeba dużo większej świadomości publicznej oraz zainteresowania gospodarką w obiegu zamkniętym, podnoszeniem i zmianą kwalifikacji, po to by zapobiec degradacji środowiska naturalnego oraz rozpadowi spójności społecznej.

Według **Oliviera Van Belleghema** „Zielony Nowy Ład” niesie ze sobą szanse i wyzwania:

“Od strony inwestycji jako bank będziemy mogli weryfikować i oceniać nasze portfele kredytowe pod kątem ryzyka dla zrównoważonej działalności, co będzie bardzo złożonym zadaniem. UE wprowadza nowe ramy regulacyjne zobowiązujące nas do tego, by myśleć bardziej przyszłościowo, jeżeli chodzi o zrównoważony charakter działalności w ramach portfeli naszych klientów.

„BNP Paribas Wealth Management reaguje na to w sposób proaktywny i już teraz posiada zespół inżynierów-ekspertów, którzy pomagają firmom ocenić ryzyka w ich modelach biznesowych”.

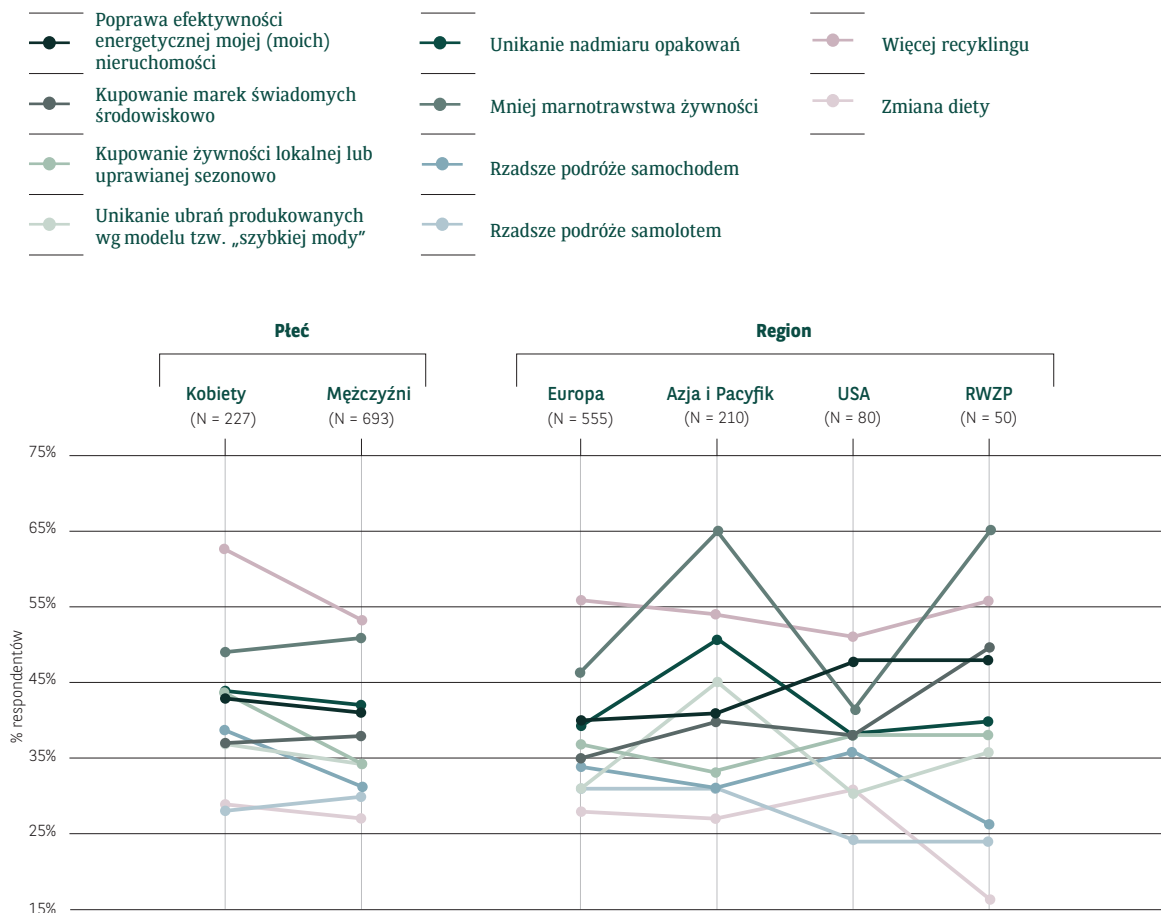
Aby radzić sobie z niektórymi wyzwaniami natury społecznej i środowiskowej, które uwypukliła pandemia, przedsiębiorcy już teraz zmieniają swoje wybory osobiste oraz zachowania. Z danych ankietowych wynika, że **przedsiębiorcy w ubiegłym roku zmienili średnio cztery rodzaje zachowań**, w tym większą wagę przykładali do recyklingu i mniejszego marnowania żywności, a są to dwie zmiany na rzecz zmniejszenia ich wpływu na środowisko istotne z perspektywy globalnej [Rys. 8].

Niektóre zmiany zachowań jest łatwiej wprowadzić niż inne. Na przykład wraz ze wzrostem znaczenia recyklingu kobiety przedsiębiorcy **kupują żywność pochodzenia lokalnego lub uprawianą sezonowo i rzadziej jeżdżą samochodem**.

Czysta energia

wymieniana jest jako najważniejsza szansa inwestycyjna
związana z „Zielonym Nowym Łądem”

[Rys. 8] Czy wprowadzają Państwo zmiany w swoich zachowaniach i działaniach, by wspierać walkę ze zmianami klimatu?

Źródło: Globalny raport BNP Paribas o przedsiębiorcach i firmach rodzinnych 2021

Przedsiębiorcy z pokolenia wyżu są również otwarci na to, by żyć w sposób bardziej świadomy ekologicznie. Aby zmniejszyć ślad węglowy, ponad połowa z nich marnuje mniej żywności, częściej korzysta z recyklingu, poprawia efektywność energetyczną swoich nieruchomości oraz unika nadmiaru opakowań.

W Brazylii oraz państwach azjatyckich, takich jak Indonezja i Singapur, większość przedsiębiorców stara się marnować mniej żywności, by chronić środowisko przed degradacją. **Zmniejszanie ilości zbędnych opakowań to popularny wybór w Brazylii (56%) i państwach azjatyckich takich jak Hongkong (60%) i Singapur (63%), gdzie zwykle często korzysta się z jednorazowych opakowań plastikowych.**

Wielu przedsiębiorców mówi też, że podróżowanie tak często jak kiedyś jest dość nieodpowiedzialne”, wskazuje Pierre Ramadier.

„Ograniczając podróże lotnicze, uświadamiają sobie, że jedynie w ograniczonym stopniu zdawali sobie sprawę ze skutków swoich wojaży dla planety oraz emisji dwutlenku węgla. Niektórzy doszli do wniosku, że zmniejszenie liczby podróży wszystkich ich pracowników o 30% spowoduje nie tylko zmniejszenie kosztów działalności, lecz także emisji dwutlenku węgla. Widzimy więc, że zmienia się ocena osobistych wyborów”.

Wśród innych nowych zachowań widzimy unikanie tzw. szybkiej mody, co upowszechnia się w Chinach (65%), Hongkongu (60%) i Singapurze (53%), w szczególności z powodu coraz większej świadomości ukrytych kosztów społecznych takich zakupów wśród konsumentów.

W regionie RWZP nadmierna konsumpcja i marnowanie żywności stanowią wyzwanie już od dawna, w związku z czym większość tamtejszych przedsiębiorców stara się obecnie marnować mniej żywności i kupować produkty marek, które są odpowiedzialne ekologicznie.

Mimo to jedynie 27% w ujęciu globalnym dostosowuje swoją dietę do obecnego kryzysu klimatycznego, choć taka postawa staje się coraz bardziej powszechna dzięki międzynarodowym kampaniom takim jak „poniedziałki bez mięsa”, coraz powszechniejszemu wprowadzaniu na rynek roślinnych substytutów i poparciu takiego stylu życia przez celebrytów. Trend ten jest szczególnie silnie obecny w niektórych państwach europejskich, np. Szwajcarii, Wielkiej Brytanii, Holandii, a także w Hongkongu.

Wnioski

W drugiej części tegorocznego raportu ponownie analizujemy, w jaki sposób zmieniają się poglądy przedsiębiorców i wielopokoleniowych rodzin dotyczące inwestycji zrównoważonych.

Dla wielu z nich pandemia COVID-19 była czasem refleksji i stała się katalizatorem zmian. W wyniku tego większość przedsiębiorców jest bardziej skłonna rozważyć inwestycje zrównoważone. Ich ewoluujące postawy dotyczące odporności i wyników finansowych leżały u podstaw nowych wyborów co do portfela. Wykształciły się u nich nowe oczekiwania dotyczące rozpoznania i wyboru papierów wartościowych, a także monitorowania portfela i związanego z tym raportowania.

Dzięki globalnej współpracy i szeregowi trwających obecnie inicjatyw społecznych i środowiskowych, takich jak COP26 oraz zaproponowany w USA i UE Zielony Ład, przedsiębiorcy dokonują aktywnej weryfikacji swoich procesów biznesowych i zmieniają pozycjonowanie portfeli inwestycyjnych w taki sposób, by zwiększać ich efekty, w szczególności te związane z ekologicznym odbiciem gospodarczym. Około połowa z nich oczekuje od podmiotów zarządzających ich majątkiem porad w zakresie portfeli inwestycji zrównoważonych, a mniej spodziewa się spadku stopy zwrotu w związku z inwestycjami zrównoważonymi.

W odniesieniu do celów zrównoważonego rozwoju ONZ najbardziej widoczna zmiana zaszła w zakresie podejścia do działań w dziedzinie klimatu, możliwości związanych z czystą energią, a także znaczenia zdrowia i jakości życia.

W części trzeciej naszej miniserii przyglądamy się szerszym potrzebom osobistym i zawodowym elitarnych przedsiębiorców i rodzin. Obejmują one nowe obszary, w których rodziny w szczególności poszukują wsparcia w zakresie organizacji ładu korporacyjnego, a także – w ramach aktualizacji strategii biznesowej – w zakresie planów coraz szerszego włączania kolejnego pokolenia.

Dzięki opiniom uzyskanym bezpośrednio od tych przedsiębiorców i rodzin wielopokoleniowych identyfikujemy działania i zdobywamy informacje, które pomagają wzrastać przedsiębiorcom globalnym i firmom rodzinnym.

Mamy nadzieję, że przeczytali Państwo część pierwszą i drugą z zainteresowaniem. Zachęcamy do zapoznania się wkrótce z częścią trzecią.

BNP Paribas Wealth Management

W świecie, który stale ewoluuje, przedsiębiorcy i rodziny powinny budować strategię w zakresie swojego majątku z partnerem, któremu ufają.

Nasi eksperci tworzą dostosowane do potrzeb rozwiązania, korzystając z rozbudowanej sieci i wiedzy fachowej, by pomóc Państwu zbudować most pomiędzy majątkiem przedsiębiorstwa a osobistym. Jesteśmy po to, by doradzać Państwu na każdym kroku. Ciesząc się wsparciem globalnej sieci wealth management, naszych centrów biznesowych na całym świecie, a także banku korporacyjnego i inwestycyjnego, mają Państwo możliwość wykorzystania możliwości wiodącego banku i instytucji finansowej.

Nasz pion Wealth Management zarządza aktywami o wartości 410 mld EUR i jest wiodącym podmiotem bankowości prywatnej na świecie, zajmując siódmą pozycję globalnie i pierwszą w strefie euro. Posiadamy biura w trzech ośrodkach w Europie, Azji oraz USA i zatrudniamy 6800 profesjonalistów. Nasza znajomość lokalnego klimatu inwestycyjnego i kultury sprawia, że jesteśmy naturalnym partnerem dla klientów, którzy pragną zarządzać swoim majątkiem, zachować go i pomnażać na całym świecie w perspektywie długoterminowej. Niedawno zostaliśmy uznani za najlepszy bank bankowości prywatnej na świecie, najlepszy bank bankowości prywatnej w Europie, najlepszy bank bankowości prywatnej w Hongkongu oraz najlepszy bank bankowości prywatnej w zachodniej części USA.

wealthmanagement.bnpparibas

Zespół Client Insight Aon

Zespół Client Insight Aon należy do Aon plc i jest wiodącą firmą konsultingową w zakresie opinii i strategii w globalnej branży wealth. Specjalizujemy się w analizach dotyczących osób o bardzo wysokiej/wysokiej wartości netto, a także instytucji finansowych, z którymi współpracują, dzieląc się naszą wiedzą z liderami biznesu, by umożliwić im rozwój i lepsze wyniki.

Jako globalny zespół doradców doskonale rozumiemy wyzwania stojące przed sektorem wealth management oraz szanse na rozwój.

Naszą pasją jest poprawa efektów osiągniętych przez klientów. Do naszych kluczowych kompetencji należą badania angażujące klientów, przywództwo idei, oceny monitoringu marek i doradztwo strategiczne.

Do tej pory zebraliśmy od klientów na całym świecie 150 000 indywidualnych opinii, dzięki czemu dostarczamy niezrównanej jakości danych instytucjom, z którymi współpracujemy.

Badanie zaprezentowane w tym raporcie zostało przeprowadzone i opracowane przez Aon UK Limited, należącą do Aon plc. Aon UK Limited posiada licencję Organu Nadzoru Finansowego (Financial

Conduct Authority) i jest przez niego regulowany.

Aon plc (NYSE: AON) to wiodąca na świecie firma świadcząca usług profesjonalne i zapewniająca rozwiązania w zakresie ryzyka, planów emerytalnych i zdrowia. 50 000 współpracowników w 120 państwach czuwa nad jakością wyników dla naszych klientów, wykorzystując nasze własne dane i analitykę do budowania wniosków i analiz, które redukują niepewność i ulepszają wyniki.

ZASTRZEŻENIE

Badanie zaprezentowane w tym raporcie zostało przeprowadzone i opracowane przez Aon UK Limited, należący do Aon plc, we współpracy z Wealth Management Métier należącym do BNP Paribas, francuskiej spółki Société Anonyme o kapitale zakładowym w wysokości 2 499 597 122 EUR, z siedzibą pod adresem 16 boulevard des Italiens, 75009 Paryż (Francja), wpisanej do rejestru pod numerem 662 042 449 RCS Paris, zarejestrowanej we Francji jako bank przez francuski urząd Autorité de Contrôle Prudentiel (ACP) oraz nadzorowanej przez francuską instytucję *Autorité des Marchés Financiers* (AMF).

Przed zawarciem jakiegokolwiek transakcji każdy inwestor powinien dokładnie zrozumieć ryzyko finansowe i wartość merytoryczną, ocenić słuszność inwestowania w dany produkt, uwzględnić ryzyko rynkowe związane z emitentem, a także przed dokonaniem inwestycji zasięgnąć porady u własnych doradców prawnych, regulacyjnych, podatkowych, finansowych i rachunkowych. Inwestorzy powinni w pełni rozumieć charakterystykę transakcji, a w przypadku braku odmiennych postanowień – mieć możliwość poniesienia finansowej straty wynikającej z inwestycji i akceptować ryzyko takiej straty. Inwestorzy powinni zawsze pamiętać, że wartość inwestycji oraz dochodu z inwestycji może spadać bądź rosnać, a wyników z przeszłości nie należy traktować jako prognozy przyszłych wyników. O ile wprost nie uzgodniono inaczej na piśmie, BNP Paribas nie działa jako doradca finansowy ani powiernik inwestora w żadnej transakcji.

Mimo że informacje zawarte w tym dokumencie zostały uzyskane z opublikowanych i nieopublikowanych źródeł, które Aon i BNP Paribas uważają za kompletne, rzetelne i dokładne, ani Aon, ani BNP nie twierdzą, ani nie gwarantują, bezpośrednio ani pośrednio, wyczerpującego charakteru, rzetelności i prawidłowości informacji oraz nie przyjmują za nie odpowiedzialności; wszelkie opinie wyrażane w niniejszym dokumencie mogą ulec zmianie bez wcześniejszego powiadomienia. Aon i BNP Paribas nie przyjmują odpowiedzialności za skutki, które mogą wynikać z wykorzystania informacji, opinii lub prognoz zawartych w niniejszym dokumencie. Przyjmując niniejszy dokument, wyrażają Państwo zgodę na obowiązywanie powyższych ograniczeń.

© BNP Paribas (2021). Wszelkie prawa zastrzeżone, © Aon (2021). Wszelkie prawa zastrzeżone

Niniejszy dokument został wydrukowany w całości na papierze pochodzącym z recyklingu z certyfikatem FSC® Recycled.

Autorzy zdjęć: © Getty images, Kohei Hara, Orbon Alija, Martina Birnbaum / EyeEm, Youssef Khoury / EyeEm, FG Trade, poba, Artur Debat, Nazman Mizan, franckreporter, Mischa Keijser, Susumu Yoshioka, Soo Hau Jun / EyeEm.

Znajdź nas

Elitarni przedsiębiorcy
@BNPP_Wealth

BNP Paribas Wealth Management

wealthmanagement.bnpparibas

Dostępne w aplikacji
„VOICE OF WEALTH”

BNP PARIBAS
WEALTH MANAGEMENT

Bank
zmieniającego się
świata

